

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Febr. 1877, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring af 2 kap.
2 § Strafflagen.*

Från Andra Kammaren hafva till Lag-Utskottet blifvit remitterade motioner i detta ämne, väckta af Herrar *Ludv. Torpadie*, *Severin Löwenhielm*, *I. Asklöf* och *A. W. Westerdal*; och hafva motionärerne föreslagit:

Herr *Torpadie* (motion N:o 6): "att Riksdagen ville för sin del besluta att, med upphäfvande af hvad i särskilda författningar stadgas angående uppbåd af manskap från hemmansinnehafvare att vid afrättningar biträda m. m., 2 kap. 2 § Strafflagen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Dödsstraff skall verkställas å fängelsegård genom halshuggning i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen i särskild lag meddelar. Förut gifves den dömda lämplig tid att sig till döden bereda. Den afrättades kropp varde i stillhet å närmaste begravningsplats jordfäst. Skola flere undergå dödsstraff; då må det ej å endera verkställas i den andres närvaro."

Herr *Löwenhielm* (motion N:o 12): "att Riksdagen ville för sin del, med upphäfvande af hvad i särskilda författningar är stadgadt angående sättet för verkställande af dödsstraff, som ådömes på grund af Strafflagen den 16 Februari 1864, besluta, att 2 kap. 2 § i samma lag skall erhålla följande förändrade lydelse: Dödsstraff, som enligt denna lag ådömes, skall inom fängelse verkställas genom halshuggning i närvaro af fängelsets föreståndare, fångpredikant eller den som beredt fånge till döden, samt kronofogde och länsman eller de personer, hvilka Konungens Befallningshafvande dertill förordnar. Förut gifves den dömda lämplig tid att sig till döden bereda. Den afrättades kropp varde i stillhet å närmaste begravningsplats jordfäst."

Bih. till Riksd. Prot. 1877. 7 Saml. 5 Häft.

Herr *Asklöf* (motion N:o 13), som till Lag-Utskottet öfverlemnadt att uppsätta förslag till den förändring i redaktion, som lagparagrafen borde undergå, om motionärens hemställan ansåges förtjena afseende: "att Riksdagen för sin del bifaller den förändring i 2:dra kapitlets 2:dra paragraf af Strafflagen, att verkställande af dödsstraff skall, då det tillämpas, ske å fängelsegård i några få vittnens närvaro".

Herr *Westerdal* (motion N:o 25): "att Riksdagen ville för sin del besluta följande förändrade lydelse af Strafflagens 2 kap. 2 §:s första moment:

Dödsstraff skall genom halshuggning med fallbila verkställas inom fängelsens område".

Hvad dervid först angår Herr *Westerdals* förslag, så vidt det afser ett stadgande, att halshuggning skall genom fallbila verkställas, kan det icke bestridas att flera skäl tala för en förändring af det sätt, hvarpå halshuggning här i landet hittills skett. Straffets verkställande på ett säkert och snabbt sätt är otvifvelaktigt mera betryggadt, då en maskin användes, än då det är beroende på kallblodigheten och kraften hos en skarprättare. Man kan jemväl lätteligen tänka sig det förhållande, att stora svårigheter kunna möta att finna en fullt lämplig person, som vore villig att åtaga sig ett dylikt uppdrag.

Men då lagens föreskrift, att dödsstraff skall verkställas genom halshuggning, icke utgör hinder för en sådan förändring, som motionären föreslagit, och frågan huruvida exsekutionen skall verkställas med handbila eller fallbila, hvilket kan af Kongl. Maj:t på administrativ väg afgöras, icke lämpligen torde böra göras till föremål för stadgande i Strafflagen, hemställer Utskottet,

1:o) att Herr *Westerdals* motion i denna del icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vidkommande åter öfriga förslag till ändring uti ifrågavarande paragraf, anser Utskottet, lika med motionärerne, dödsstraffets verkställande under sådan offentlighet, som hittills varit vanlig, icke vidare vara lämpligt eller behöfligt.

Med straffets ofvan berörda offentliga verkställande torde afsigten hafva varit dels att verka afskräckande och dels att förekomma de misstankar, som vid ett annat förfaringssätt möjligen kunde uppstå, att dödsstraff ej blifvit behörigen och utan grymhet verkställt, eller att den dömden möjligen kunde i hemlighet undandragas straffet; men äfven om man ville inrymma något särdeles afseende åt afskräckningsteorien, så måste medgifvas, att det är snarare straffhotet och vissheten om straffets verkställande än sjelfva åskådandet af afrättningen, som skulle verka afskräckande. Hvad det senare skälet åter angår, anser Utskottet, derest stadgande meddelas, som medför ej mindre skyldighet för lämplige tjenstemän att öfvervara afrättningen än äfven rätt för ett begränsadt antal andra samhällsmedlemmar att dervid tillstädeskomma, allmänhetens möjliga anspråk att erhålla full visshet om straffets lagenliga verkställande vara tillgodosedda på ett tillfreds-

ställande sätt, äfven om exsekutionen, på sätt föreslaget blifvit, sker inom fängelsets område.

Utskottet, som härmed anser sig hafva bemött de skäl, som kunna anföras för bibehållande af nu varande stadgande, har vidare att anföras de omständigheter, som synts Utskottet böra föranleda en förändring af detsamma.

Lika med Herr Torpadie anser Utskottet, att straffets undergående måste för den lifdömde försvåras genom åsynen af den tallösa folkhop, som vanligen samlas för att bevittna afrättningen, och vill jemväl fästa uppmärksamheten derå, att den råa nyfikenhet, som säkerligen leder flertalet af dem, som infinna sig vid dylika tillfällen, långt ifrån att uppmuntras, torde böra så mycket som möjligt återhållas, helst erkännas måste, att mången förvildas och förhärdas genom åsynen af ett dylikt blodigt skådespel. Genom straffets verkställande inom fängelset förhindras också utöfningen af den ohyggliga vidskepelse, hvarpå man äfven vid de senaste afrättningarne sett exempel.

I flera andra länder har man också redan frångått den större offentlighet, som i äldre tider egt rum vid afrättningar, så att t. ex. i England, Preussen och flertalet af de öfriga tyska staterna dödsstraff numera verkställas inom fängelserna.

I enlighet med de åsigter Utskottet sålunda uttalat, får Utskottet vördsam tillstyrka:

2:o) att Riksdagen måtte för sin del besluta, det 2 kap. 2 § Strafflagen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Dödsstraff skall å fängelsegård verkställas genom halsuggning. Förut gifves den dömda lämplig tid att sig till döden bereda. Innan han till afrättsplatsen utföres, skall domen der uppläsas. Vid afrättningen skola närvara fängelsets föreståndare, fängpredikant eller den, som beredt fånge till döden, fängelse- eller provincialläkare, kronofogde eller magistratsledamot, af Konungens Befallningshafvande förordnad tjänsteman, som förer protokoll öfver hvad dervid förekommer, samt andre personer, hvilka Konungens Befallningshafvande tillkallar. Den kommun, inom hvars område afrättningen sker, ege ock utse högst tolf personer att afrättningen öfvervara. Den afrättades kropp varde i stillhet å närmaste begravningsplats jordfäst.

Stockholm den 12 Februari 1877.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr *Lindgren*, som yttrade, att han, om här vore fråga att skriva en ny strafflag, deri bland straffarterna skulle införas dödsstraff, visserligen vore benägen att om dess verkställighet meddela föreskrifter i den riktning, utskottsmemorialet innehöle, men att nu, då en sådan lag för blott 13 år sedan vore antagen och bestämmelser deri förefunnes, huru dödsstraff verkställas skulle, någon förändring i samma bestämmelser för närvarande ej borde företagas, helst detta straff så sällan verkställdes och åtgärden utan tvifvel skulle framkalla en agitation från dess motståndare i syfte att få det alldeles utplånadt ur lagen, därför emellertid, efter hans förmenande, tiden dock ännu ej vore inne. Det vore derföre bättre att nöja sig med de bestämmelser, som nu gälla, äfven om lämpligare kunde uttänkas, än att genom förslagets framläggande komma vedersakarne att tro, det man dermed i sjelfva verket endast åsyftade att för en lång framtid åt dödsstraffet gifva bofäste i lagen.

af Herr *Magnus Jonsson*, som ansåg, att de i Utskottets förslag upptagna orden: "Den kommun, inom hvars område afrättningen sker, ege ock utse högst tolf personer att afrättningen öfvervara", måtte utbytas mot orden: "Den kommun, inom hvars område det hufvudsakliga brottet blifvit begånget, ege ock utse högst tolf medlemmar att afrättningen öfvervara".